

A TALKING POINTS BOOK AV
VAUGHAN ROBERTS

LILLA GUIDEN OM
TRANSGENDER

TIMOTEUS FÖRLAG
...om Bibeln

Originally published:

Transgender

© Vaughan Roberts/The Good Book Company, 2016.

Reprinted 2017, 2018 (twice).

Svensk copyright: © 2022, Timoteus Förlag AB

Publicerad av

Timoteus Förlag AB

Halnatorps Egendom 3

545 93 Töreboda

Tel +46 506 659219

info@timoteus-forlag.se

timoteus-forlag.se

Bibelcitaten är hämtade ur Svenska Folkbibeln 2015.

Grafisk formgivning: André Parker

Översättning: Kristina Djurachkovitch

Tryck: Druckmaxx, Tyskland

ISBN: 978-91-89414-85-3

INNEHÅLL

Inledning	7
1. Transgender	13
2. i-Världen	27
3. Skapelsen	38
4. Syndafallet	49
5. Räddningen	60
6. Vishet	70
Transgender studiefrågor	82

INLEDNING

Världen förändras. Snabbt.

Och då inte bara politiken, teknologin och kommunikationen utan hela vår kultur, vår moral och våra attityder. Kristna som har levt i västvärldens kultur har kunnat njuta av att finnas i en värld som på det stora hela har delat våra grundläggande åsikter om vad som är rätt och fel. Men att så är fallet kan vi inte längre ta för givet.

På bara ett par generationer har västvärldens värderingar genomgått stora förändringar. Man har tagit till sig liberala värderingar där många är raka motsatsen till vad Bibeln lär. Bibeltroende kristna upptäcker mer och

mer att de är en missförstådd minoritet och känner att de är på kant med den inriktning som världen verkar ta.

Vi får inte förneka att en del av det här har varit bra. Kristna har ofta misslyckats med att urskilja vad som är våra egna kulturella värderingar och vad som Bibeln faktiskt lär. Vi har lika lätt för att falla för felaktiga föreställningar som andra. Det finns mycket i våra attityder som vi behöver omvända oss ifrån när det gäller kvinnors frihet och roll i samhället och i vår brist på barmhärtighet och förståelse för andra, till exempel för dem som kämpar med att dras till sitt eget kön.

Men nu upptäcker vi att vi åter befinner oss på okänd mark och är dåligt förberedda att handskas med den. Ibland är det lättare att protestera och vara arg över historiens strömningar än att gå tillbaka till Bibeln och noga tänka igenom vad Gud säger – jämföra samhällets åsikter, och även våra egna, med den sanning som Guds ords spegel visar oss.

När vi kristna har lyckats som bäst har vi befunnit oss i förgrunden med sociala reformer. Tänk på artonhundratalets stora reformatorer som kämpade mot slavhandel, fångelser och fattigdom: William Wilberforce, Elizabeth Fry och Lord Shaftesbury. Nu däremot upptäcker vi att vi släpar efter och inte klarar av att ge ett tydligt svar på en av vår tids angelägna frågor. Och även när vi har förstått hur Gud ser på ämnet ifråga, så har vi

misslyckats med att uttrycka det kärleksfullt, i ord och i handling.

Denna korta bokserie är ett försök att hjälpa troende att tänka konstruktivt kring en rad strömningar – moraliska, etiska och kulturella – som står i skarp kontrast till vad vi som kallar Jesus Kristus vår Herre håller för sant och rätt. Böckerna vill inspirera troende att börja samtala med varandra och tillsammans forska i vad Bibeln lär. Målsättningen är att hjälpa oss tänka bibliskt, konstruktivt och kärleksfullt och inte låta oss skrämmas när vi utmanas eller ifrågasätts. Det värsta vore om vi lät oss tystas.

DENNA BOK ÄR INTE ...

I en så här kort bok kommer vi inte att kunna svara på alla frågor som du kanske har om hur man ska tänka kring det här ämnet. Inte heller kan vi ta itu med alla praktiska utmaningar som du kanske står inför i din familj, med dina vänner eller personligen.

Boken ger inte heller en uttömmande genomgång av allt som Bibeln har att säga om de här frågorna. Om du längtar efter det så finns det andra, mer omfattande och kanske mer faktabaserade böcker, som kommer att hjälpa dig på ett djupare plan.

DÄREMOT ÄR DENNA BOK ...

Vad vi önskar är snarare att ge dig en lättillgänglig introduktion till många frågor kring ämnet transgener, genom att jämföra våra frågor med Bibelns stora berättelse: berättelsen om skapelsen, syndafallet, frälsningen och evigheten.

Samtidigt hoppas vi också att boken tar oss alla längre än själva ämnet – till äkta barmhärtighet och kärlek till dem som på ena eller andra sättet kämpar med de här frågorna. Det kan hända att vissa frågor berör dig djupt personligen. Det kan handla om frågor som kastats på dig på ett arrogant, påstridigt och fientligt sätt. Det kan också handla om frågor som berör en nära familjemedlem eller vän. Hur än din situation ser ut så hoppas vi att denna bok kan få bli ett första steg mot att greppa vad det rör sig om, och en uppmuntran att känna till och vara delaktig i den kärlek och det hopp som vi har i Jesus Kristus.

Tim Thornborough

bokseriens ansvarige utgivare
hos The Good Book Company
i augusti 2016

transgender

adjektiv

1. beskriver en person som ser sig själv som någon vars könsidentitet inte stämmer överens med det kön som han eller hon föddes med.
2. beskriver en person som inte anpassar sig till vad som förväntas utifrån rådande könsnormer eller sociala regler.

substantiv

transperson, en person som är transsexuell.

”

*Du har ett kön i din hjärna och ett annat i din kropp.
Hos 99% av alla människor stämmer dessa två överens.*

*För transpersoner stämmer de inte överens. Så är
det bara. Det är inte komplicerat och det är ingen
neuros. Det är en förväxling. Det är något som
du föds med, som gomsfalt.*

Chaz Bono,

Transgender-aktivist och underhållare

*34 % av alla transpersoner försöker begå självmord.
64% är mobbade. 73% av alla transpersoner
trakasseras offentligt. 21% går inte ut bland människor
därför att de är rädda.*

Transgender Day of Remembrance poster

*Vissa människor föds in i sina kroppar,
andra måste kämpa för det.*

Transgender-slogan

*Vi är mänskliga varelser och detta är mänskligt liv. Det
här är verkligheten för oss och allt vi ber om är att man
accepterar och bejakar vad vi säger att vi är. Det är en
grundläggande mänsklig rättighet.*

Andreja Pejic, transmodell

*Och Gud skapade människan till sin avbild, till Guds
avbild skapade han henne, till man och kvinna skapade
han dem.*

Första Moseboken 1:27

TRANSGENDER

KAPITEL ETT

Under de senaste årtiondena har det skett jättestora kulturella förändringar. För 20–30 år sedan kunde man knappt föreställa sig samkönade äktenskap. Nu accepteras detta i hela västvärlden. Och då är det plötsligt problematiken kring transgender som är nästa stora sociala, etiska och kulturella fråga och som skapar stora rubriker.

Det tycks knappt förlöpa en vecka utan att nyheterna innehåller reportage om transpersoner. Och historierna hopar sig. Du har den förre världsrekordhållaren i tiokamp, Bruce Jenner, som har blivit Caitlin. Sedan har vi haft diskussionen kring vilken toalett en transperson ska få använda, vilket fängelse transpersoner ska skickas

till, om en transperson ska få göra militärtjänst och vad som ska stå i en transpersons pass. Man har visat en rad tv-dokumentärer, bland annat en av Louis Theroux om transsexuella barn. Och på den stora filmduken har vi *The Danish Girl*, en dramatiserad berättelse om Lili Elbe – en av de första personerna som man vet har genomgått ett kirurgiskt könsbyte.

Hur ska vi som kristna reagera på allt det här – inte bara i allmänhet, i media och i samhället, utan närmre, i hemmet, i vår umgängeskrets, våra familjer och kristna kyrkor? Hur ska vi relatera till någon som genomgår könskorrigering eller redan har bytt kön? Och hur är det om vi personligen känner djupt inom oss att vår identitet inte stämmer överens med det kön som vi föddes med? Hur handskas vi med det?

Vi måste först och främst komma ihåg att vi här inte talar om ”ämnen” utan om människor: dyrbara individer, var och en skapad och älskad av Gud. De flesta av dem drivs inte av en stark politisk agenda och inte heller av en längtan efter att utkämpa ett ”kulturkrig”; de försöker helt enkelt bara hantera känslor som orsakar dem nöd och smärta. Alltför ofta blir de skadade i korselden när debatten hettar till ordentligt. Längre fram kommer jag att klargöra varför jag anser att kristna bör bidra till den offentliga diskussionen, men att det är helt avgörande att vi gör det med stor finkänslighet

och kärlek. Låt oss aldrig glömma dem som berörs allra djupast av det här ämnet, och låt oss verkligen försöka förstå vad de går igenom.

VAD ÄR TRANSGENDER?

När ett barn har kommit till världen är troligtvis det första någon säger: ”Det är en pojke” eller ”det är en flicka”. Att bestämma någons kön har traditionellt sett alltid skett utifrån biologiska aspekter – barnets kromosomer och dess anatomi. Men hos en del personer stämmer det biologiska könet inte överens med personens inre känsla av att vara man, kvinna eller båda.

Många människor har föreställningar om vad det innebär att vara transsexuell. I grund och botten handlar det dock inte om en operation eller om hur någon klär sig. Det handlar i stället om hur personen ifråga känner sig inombords. Det är inte samma sak som sexualitet eller sexuell preferens. Människor blandar ofta ihop transpersoner med homosexuella, kanske därför att de båda finns med i paraplybegreppet HBTQ (homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck). Men de som identifierar sig som transpersoner kan uppleva sig både som heterosexuella, homosexuella eller bisexuella (eller kanske pansexuella, polysexuella eller asexuella), precis som resten av befolkningen.

Transgender är inte heller samma sak som intersexualitet. Intersexualitet är ett fysiskt tillstånd som kännetecknar en mycket liten procent av mänskligheten. Det handlar om att personens kromosomer, könsorgan eller könskörtlar inte gör det möjligt att vid födseln avgöra om det är en pojke eller flicka. De flesta som föds med intersexualitet ser dock inte sig själva som transsexuella utan snarare som man eller kvinna. Transgender däremot handlar om hur man känner sig eller vem man tror sig vara. Transsexuella föds antingen som man eller kvinna, men hur de upplever sitt kön stämmer inte överens med deras biologiska kön.

MÅNGA MÄNNISKOR – MÅNGA UTTRYCKSSÄTT

Transgender är ett paraplybegrepp som täcker ett brett spektrum av upplevelser. Varje person har sin egen unika berättelse och varje resa är djupt personlig. Några säger att de är motsatsen till det kön som de fick vid sin födelse. Andra upplever att de är såväl man som kvinna. Sedan har vi dem som varken identifierar sig som man eller som kvinna.

Det finns skillnader i hur könet upplevs och i hur intensiva känslorna är. För en del ligger frågorna mer i

bakgrunden, för att sedan komma fram vid olika tillfällen eller vid en viss tidpunkt i livet.

Hos andra kan det finnas en tydlig förvirring under barndomen, en förvirring som sedan försvinner. Faktum är att hos majoriteten av de barn som upplever dessa starka känslor så försvinner de under tonårstiden.¹

Hos andra finns det en mer långdragen känsla av disharmoni som orsakar stor inre nöd. Med medicinska termer kallas detta för ”könsdysfori”. De här individerna berättar ofta att de känner sig som fångna i fel kropp. Inte sällan vittnar de om att de här känslorna började redan i mycket tidig barndom, kanske redan när de var 5–6 år gamla. Många beskriver även en känsla av djup isolering under åren som följde och hur svårt det var att berätta för andra vad de kände av rädsla för att bli missförstådda eller utstötta.

Upplevelserna skiljer sig åt och det finns även skillnader i hur personerna uttrycker dessa känslor och om de har visat dem utåt eller inte. Vissa lever inom sitt biologiska köns normer. Andra klär sig nu och då som det motsatta könet – antingen privat eller i offentliga sam-

1 När man vid såväl Vanderbilt University som Londons Portman Clinic följde upp barn som berättade om transgender-känslor men som inte genomgick någon medicinsk eller kirurgisk behandling, hade 70–90 procent spontant blivit av med dessa känslor. Dr. Paul McHugh, *Wall Street Journal*, 12 juni 2014.

manhang. Några ber att få bli kallade med det upplevda könets pronomen. (Det kan vara ”han”, ”hon”, ”dem” eller ”hen”). En del genomgår hormonterapi eller köns-korrigerande operationer.

Könsdysfori definieras som en ”betydande brist på överensstämmelse mellan ens upplevda könsidentitet och ens biologiska kön som varar i minst sex månader”² och som orsakar anseelig själslig smärta. En del studier tyder på att en på 10 000–13 000 män och en på 20 000–34 000 kvinnor har denna diagnos.³ Många människor berättar om en viss känsla av bristande överensstämmelse men inte till den grad att de har diagnostiserats med könsdysfori – kanske en på 215–300 människor.⁴

Det råder oenighet kring vad som orsakar könsdysfori. Vissa menar att det är naturen själv som står för det största bidraget. Dessa förordar till exempel teorin om hjärnans kön. Den här teorin menar att transpersoner har en manlig hjärna i en kvinnlig kropp eller vice versa. Det finns dock inga övertygande bevis för

2 American Psychiatric Association, *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th edition* (Washington DC: American Psychiatric Publishing, 2013) s. 452

3 Mark A. Yarhouse, *Understanding Gender Dysphoria* (Downers Grove IL: IVP 2015), s. 92

4 Yarhouse, s. 92

denna teori.⁵ Andra menar att uppfostran – den mentala och psykiska miljön under barndomen – är den dominerande faktorn. Efter att ha grundligt forskat kring båda sidors argument medger en författare ärligt: ”Vi vet inte vad som orsakar könsdysfori.”⁶ Med tanke på hur olika upplevelserna kan vara från en transperson till en annan verkar det uppenbart att de bidragande faktorerna varierar från person till person, och att de kan innefatta element från såväl medfödd dysfori som dysfori orsakad av uppväxtmiljön. Mitt i all oklarhet finns det dock en sak som är klar: könsdysfori är inte något som man bara väljer rakt av.

VÅRT KRISTNA BEMÖTANDE

Det finns två vanliga sätt att bemöta detta ämne: ett ogenomtänkt ”usch!” och ett spontant ”ja!” Går vi bakåt i tiden så skulle de som bestämde sig för att offentligt

5 Efter en omfattande granskning av bevisen sammanfattar Lawrence Mayer och Paul McHugh följande: ”Ingen av de tolkningar som vanligtvis förekommer i populärvetenskapen och som hävdar eller föreslår att det finns en betydande skillnad i hjärnorna hos dem som är transsexuella och dem som inte är det ... har kunnat bekräftas eller bevisas.” Lawrence H. Mayer, Paul R. McHugh, *Sexuality and Gender*, The New Atlantis, Number 50, Fall 2016.

6 Yarhouse, s. 79

klä sig som det motsatta könet fått reaktionen ”usch!” från de flesta människor.

”Usch, vad äckligt!” Inget genomtänkt – bara en känslomässig reaktion.

Men nu är reaktionen hos många, speciellt hos yngre, att man bekräftar rakt upp och ner, utan att ifrågasätta.

”Det är fint – det är jättebra att vara sig själv!” Inte heller det genomtänkt – bara en känslomässig respons.

Kristna bör undvika båda dessa reaktioner. Istället för vända oss bort från folk i avsky med ett ”usch!”, bör vi komma ihåg att de är skapade till Guds avbild och djupt älskade av honom. Vi behöver dela hans medlidande med dem i deras smärta och förvirring.

De flesta av oss kan inte ens föreställa oss den själsliga smärta som könsdysfori innebär. Den som ligger i en operationssal för att genomgå ett radikalt kirurgiskt ingrepp har absolut inte fattat detta beslut lättvindigt. Vi behöver inse att det måste ha pågått långvarig själslig nöd och inre kamp innan någon fattar ett sådant beslut. Därför är det oerhört viktigt att vi som kristna bemödar oss om att aldrig tänka eller prata respektlöst om dem som kämpar med detta område. Vi måste tala med medkänsla och värna om det värde som varje människa har. Vi har alla skapats till Guds avbild.

För att kunna göra detta kan vi bland annat skaffa större kunskap om vad det är som de går igenom. Det

är också viktigt att inte tala på ett kränkande eller nedlåtande sätt. Därför har jag valt att använda definitionerna och ordlistan från Stonewalls webbsida, List of LGBTQ+ terms på sidorna 22-26. Stonewall är en välgörenhetsorganisation som kämpar för HBTQ-rättigheter.

Som kristna får vi inte tillåta oss att reagera utifrån vår magkänsla, antingen den är positiv eller negativ, utan utifrån Guds ord. Kapitel 3 till 5 kommer att hjälpa oss att förstå vad Bibeln har att säga om vårt ämne. Utan tivel förväntar sig Gud att vi reagerar med medkänsla inför allt mänskligt lidande. Men Bibeln ger oss även övertygelser som ibland krockar med hur många resonerar i dag, så att vi inte bara kan stämma in i allt som världen påstår.

Men innan vi undersöker vad Bibeln säger ska vi i vårt nästa kapitel gå igenom lite mer om vår kultur som står i så snabb förändring. Hur kommer det sig att ett ogenomtänkt ”usch!” för väldigt många människor har ersatts med ett spontant ”ja!”? Vi kommer att upptäcka att detta är endast ett av många symptom på ett mycket mer utbrett kulturellt paradigmskifte.